

indignos vos iudicatis æternæ vitæ, ecce convertimur ad Gentes (Act. XIII, 46). Tunc quippe tenebrosis Gentilium cordibus lux cœlestis infulsit decussaque pristina infidelitatis terra caligine, splendor fidei mentibus perditorum radios suæ claritatis invexit. Sed hujus diei jucundissimum lumen nox diræ persecutionis interpolat, quando sævientibus in Christianos mundi principibus, cruces, bestia, equulei, ferræque manus, ignitæ sartagine, et ardentes laminæ, et mille tormentorum genera in eorum exitium præparantur: quæ omnia licet Christianorum pars maxima fidei virtute vicisset, non modica tamen multitudo tortoribus cedens, luctum miserabilem sanctis indixit. Secutus est hanc noctem dies, divinæ miserationis luce clarissimus, quando regibus mundi ad Christum conversis, subvertuntur templa Gentilium, et delubra dæmonum in martyrum memorias consecrantur, paulatim veritate mortali pectoribus illabente, nox perfidiæ confusa repellitur. Sed hunc iterum splendidissimum diem nebula hæresiæ pravitatis obtexit: donec labore doctorum error productus in lucem, Christianorum corda deseruit; et in ea jam fides diu examinata, et multis probata rationibus, solem justitiæ periclitanti mundo revexit. Et ecce nunc advesperascit, et inclinata est jam dies. O tempora periculosa! Jam tertiæ diei lucem falsorum Christianorum perdita vita recondit, et noctem superabundanti iniquitate caligantem, senescenti jam mundo refundit. Superabundat enim iniquitas, et refrigescit charitas. Expectamus diem, qua prædicante Henoch et Elia, Jesum inveniat mater ejus Synagoga, ingressa nimirum templum, id est Ecclesiam: in qua inter seniores et doctores medius residet mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus, in parvulis audiens, in adolescentibus quærens, in senioribus docens.

17. Tunc vox lætitiæ et exultationis in tabernaculis Jacob personabit, quando agnitus a fratribus verus Joseph populo Judæorum in fine mundi, quasi patris senescenti vivus nuntiabitur a dicentibus, *Joseph filius tuus vivit, et ipse dominatur in tota terra Ægypti (Gen. XLV, 26).* Fili, inquit, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te. Quid fecisti, o Joseph? Mater moritur, pater perpetuo fletu conteritur, periclitantur fratres, tota insuper domus paterna languescit; et tu, tuorum negligens, Ægyptiis consulis ad salutem? Fili, quid fecisti nobis sic? Eunt fratres in Ægyptum, et redeunt: cernunt te Dominum terræ, nec recognoscunt: et speciosus ille vultus, quem Ægyptus tota miratur, domesticis tantum tuæ carnis absconditur. Fili, quid fecisti nobis sic? Respicias tuos quasi alienos, imponis crimina, minaris supplicia, et quem clementissimum inveniunt alieni, tui te crudelissimum reperiunt. Fili, quid fecisti nobis sic? Prodigus ille filius tuus, qui dilapidavit omnem substantiam

A suam cum meretricibus, qui fornicatus in ligno et lapide (*Jerem. III, 9*), mutavit gloriam incorruptibilis Dei in imaginem corruptibilis hominis, et volucrum et quadrupedum, atque serpentium (*Rom. I, 23*); introductus in domum tuam, ecce jam tot annis vituli saginati carnibus pastus, et sanguine uvæ meracissimo debriatus, in nostri David deliciis symphonia lusit, et choro; et nos quorum erat testamentum, et legislatio, et obsequium, et promissa, et quorum patres ex quibus tu secundum carnem, quasi alieni foras stetimus (*Luc. XV, 11-32*): Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te. Putamus novo miraculo templum reædificandum, restaurandum sacerdotium, dispersionem Israel in delectam sibi Jerosolymam revocandam, et sic Christum inveniendum in finibus Judææ, quem nunc invenimus in campis silvæ.

18. Dolentes quærebamus te. Doluimus antiqua sublata **581** miracula, oracula siluisse prophetica, ducem de femore Jacob nullum, unctionem regum et pontificum nullam: et cum hæc omnia tuum testarentur adventum, non credidimus tamen te, nobis relictis, alienum dignasse hospitium; ideo dolentes quærebamus te. Non putabamus nobis promissum, nobis redditum, ob æmulæ gentis salutem reliquisse quos genuit, sprevisse quos fovit; et his, quibus mare cessit, quos cœlum pavit, quos potavit saxum, quibus aqua murus exstitit, quibus murus pervius fuit, quibus paruit sol, quibus luna substitit, inmundas idololatria Gentes prætulisse. Ideo dolentes quærebamus te. Et aliquando quidem multis indicibus tuus nobis probabatur adventus, sed ob Gentium vocationem, et nostram repulsionem rursus desperabatur. Ideo dolentes quærebamus te. Et ille: Quid est, inquit, quod me quærebatis? nesciebatis quia in iis quæ Patris mei sunt, oportet me esse? O stulti, et tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt Prophete! nonne ita oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam, et prædicari in nomine ejus poenitentiam per omnes gentes? (*Luc. XXIV, 26, 46, 47*). Siccine non audistis per os David vocem Patris ad Filium: Postula a me, et dabo tibi gentes hæreditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ? (*Psal. II, 8*). Quid est quod me quærebatis, et non statim inter gentes inveniebatis? Nonne Abraham dictum est: In semine tuo benedicentur omnes tribus terræ? (*Gen. XXII, 18*). Nesciebatis quia in iis quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Audite Patrem per Isaiam loquentem mihi: Parum mihi est ut sis mihi servus ad suscitandas tribus Jacob, et facies Israel convertendas. Dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad fine terræ? (*Isa. XLIX, 6*). Nonne ego sum apud patriarcham Jacob expectatio Gentium (*Gen. XLIX, 10*); et apud Malachiam (53), Desideratus earum; et sicut idem ait: A solis ortu usque ad occasum, magnum nomen meum in gentibus? (*Malach. I, 11*). Tumultibus muneribus meis, invi-

(53) Lapsus memoriæ, vel error scribæ; nam est Aggæi II, 8.

distis visceribus meis; et quia nequam oculus salutis poenitentis invidit, livore cæcatus propriæ salutis auctorem videre non potuit. Ideo naturalibus ramis non peperci, sed illis a radice naturalis olivæ decis, ramos alienos inserui. Sed nunc exurgens misereror Sion, quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus (*Psal. CI, 14*). Revoco quos abjeceram; recollo quos dispereram; suscipio quos repuleram, Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi (*Matth. XXVIII, 20*). Hæc interim allegorice dicta sufficiunt.

19. Nunc redeundum est mihi ad te, fili charissime, cui animus est conformari Christo, et vestigiis Jesu arctius inhære, si forte sufficiam de evangelica lectione tuum tibi explicare profectum, ut hoc ipsum in his legas schedulis, quod in temetipso ab intus suavius experiris. Credo enim te transisse ad Nazarenas de Bethlehemitica paupertate divitias; et jam duodennem effectum, de floribus Nazarenis ad fructus Jerosolymiticos ascendisse; ubi non tam in codicibus, quam in propriis moribus hæc mystica valeas lectitare. Sicut enim Bethlehem, ubi Christus parvulus et pauper nascitur, bonæ vitæ est inchoatio: sicut Nazareth, ubi nutritur, virtutum est exercitatio: ita Jerusalem, ad quam Dominus duodennis ascendit, celestium secretorum est contemplatio. In Bethlehem anima pauperascit; in Nazareth dicescit; in Jerusalem affluit deliciis. Pauperascit quippe perfecta mundi abrenuntiatione; dicescit virtutum perfectione; et deliciis affluit spiritualium saporum dulcedine. Ascendendum quippe est a convalle plorationis, inter aspera tentationis, per plena exercitii spiritualis ad alta luminosæ contemplationis. In Bethlehem novæ conversationis dedicatur infantia, quæ rationis impotens neminem lædit, neminem fallit; libera cupiditatis, suæ voluntatis inscia, neminem judicat, nulli detrahit, nihil cupit; nec de præsentibus anxia, nec de futuris sollicita, alieno tantum sustentatur judicio. Hanc nobis infantiam Vas electionis commendans, Si quis, ait, inter vos sapiens voluerit fieri stultus fiat ut sit sapiens (*I Cor. III, 18*): et Dominus in Evangelio, Nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum cælorum (*Matth. XVIII, 3*).

20. Hac itaque quælibet anima initiata infantia, post Herodianas persecutiones, si cœperint in ea quasi in agro **585** fertilissimo virtutum flores uberius pullulare, non immerito Nazareth, quæ Flos interpretatur, quasi septennis inhabitans duodecimum annum feliciter exspectabit. Primo quidem necesse est ut ager cordis nostri peccatorum nostrorum recordatione, et infirmitatis nostræ consideratione quasi stercoretur; deinde tentationum vomere multipliciter fatigetur; ut sic virtutum semina flores pariant spiritualium exercitiorum. Ergo illum, a quo jam spiritus timoris vitia antiqua et inolitas cupiditates resecaverit, unius anni puerum existimato. Si deinde mitem eum et obedientem spiritus pietatis effecerit, biennem spiritualiter judicato. Jam si

A spiritus scientiæ suæ infirmitatis cognitionem, et auxilii divini desiderium infuderit; tertium annum non dubites accessisse. Quem si contra omnes tentationes, et carnales delectationes, quæ militant adversus animam, spiritus fortitudinis immobilem reddiderit ac robustum; annorum quatuor puerum admirare. Accedat spiritus consilii, et virtute eum discretionis quinquennem efficiet. Cui si spiritus intelligentiæ meditationem sacræ legis indulerit, ad sexti anni ætatem felici progressu pervenit. Septimum annum spiritus sapientiæ advehit, quæ de legis divinæ meditatione procedit, quatuor virtutes quasi quatuor annorum lucem animæ invehens proficienti: quibus nihil est in via utilius hominibus, sicut de ipsa Sapientia scriptum est, *Sobrietatem docet, et prudentiam et justitiam et virtutem, quibus nihil utilius (Sap. VIII, 7)*. Hæ sunt præcedentium virtutum moderatrices, sine quibus cæteræ nec honeste haberi, nec perseveranter possunt servari. Agit enim sobrietas, quæ alio nomine temperantia dicitur, ne sit ipsarum virtutum immoderata progressio. Prudentia, ne sit earum indiscreta confusio. Justitia, ne sit virtutum usus inordinatus. Virtus, quæ et fortitudo dicitur, ut perseveranter earum teneatur affectus. Sequitur annus duodecimus, lux videlicet contemplationis, quæ ad ipsam cœlestem Jerusalem animam sublevat æstantem, quæ cœlum reserat, quæ portas paradisi aperit, quæ sponsum ipsum, quæ sponsum speciosum forma præ filiis hominum, quasi per cancellos prospicientem, puræ mentis oculis exhibet contemplandum, ut vocem illam suavissimam mereatur audire: *Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te*. Immaculata enim sordibus peccatorum vel passionum evolans a retibus occupationum, abolita memoria præteritorum, evanescentibus imaginibus exteriorum, decoram cordis sui faciem ad cernendum quem diligit, summa aviditate sustollit. Et ideo audire meretur: *Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. Favus distillans labia tua (Cantic. IV, 7, 11)*. Hiems, inquit, transit, imber abiit et recessit; flores apparuerunt in terra nostra. Hi sunt flores odoriferi, nimirum, licet adhuc in quadam novitate, virtutes, quæ post hiemem persecutionum, et imbres tentationum, in agro pectoris bene proficientis feliciter oriuntur: quarum Christus decore simul et odore delectatus, ab inferioribus eam ad superiora invitans, *Hiems, inquit, transit, imber abiit et recessit; flores apparuerunt in terra nostra*. Et quoniam pro gemitu compunctionis aperitur vita contemplationis, adject in sequentibus: *Vox turturis audita est in terra nostra (Cant. II, 11, 12)*.

31. Recole, fili, quid soleas in angulis susurrare, cum scilicet ad instar turturis, quæ avis castissima est, solivaga et gemebunda, latebras quæris, et licet inter multos constitutus, solitudinem tibi ædificas quotidianam: quomodo gemis, quomodo æstuas, quomodo quæris quem diligit anima tua, et amoris vim patiens jam optas videre quem amas: quomodo nunc blandiris, nunc ad majoris desiderii incenti-

vum suaviter indignaris. Nunc moras accusas, nunc te causaris contemptum : nunc te visitatione confiteris indignum; et iterum de ejus toties experta bonitate præsumis. Nunc quasi ulterius non sustinens, spirituali quodam litigio, vel luctamine evincere retardantem conaris. Quæ tunc lacrymæ? qui gemitus? quæ suspiria? quæ voces? Nunc oculi fletu graves, cum intimis singultibus eriguntur ad cœlum : nunc manus expanduntur et brachia : nunc pectoris tunsione animæ tarditas accusatur. Preferuntur interim verba sine principio, sine fine, quorum nec sententiæ coherent sibi, nec rationes 586 similes sunt; nec alicujus linguae sensus, vel idioma servatur, quando vox aliquando respondet affectui, et iterum vocem affectus intercipit. Gaudet certe pius ille Jesus tali certamine superari, et talis animæ tali instantia delectatus, ad circumstantes Angelos gloriatur; *Vox turturis audita est in terra nostra*. In terra enim viventium talis vox animæ æstuantis auditur, et tanti desiderii odor suavissimus universam demulcet civitatem Dei. Sic tibi in angulo domatis quasi Eliæ in spelunca, primo transit spiritus grandis et fortis subvertens montes, et conterens petras : sed non in spiritu Dominus. Et post spiritum commotio; sed non in commotione Dominus. Et post commotionem ignis; sed non in igne Dominus. Et post ignem sibilus auræ tenuis, et ibi Dominus (III Reg. xix, 11-13). Hi sunt quidem gradus, per quos in oratione mens compuncta conscendit, quasi virgula fumi ex aromatibus myrrhæ et thuris, et universi generis pulveris pigmentarii.

22. Sed hæc tibi ipsi non tam investiganda, quam in ipsa tua oratione animadvertenda committo. Diligenter ergo attendas cum qua primum difficultate nonnunquam ingrederis cubiculum pectoris tui, ut invenias tibi speluncam, in qua quodammodo sepeharris in omnibus quæ mundi sunt; et ores Patrem tuum in abscondito. Videtur aliquando cor in modum silicis duruisse. Videtur quasi mons aliquis interjacens interiorem aspectum ab omnibus spiritualibus exclusisse, donec spiritus grandis pertransiens subvertat montes, et conterat petras ante Dominum. Quem nimirum spiritum sequitur commotio, quando mens quadam compunctione revolvitur, et profluentibus lacrymis quidquid in se sordidum sentit, adversum se commota interiori contritione detergit. Unde orta spe igne ineffabilis desiderii exardescit, et spirituale quoddam certamen init cum Deo, donec sibilus auræ tenuis illapsus præcordiis leni tactu perstringit affectum, cunctisque cogitationibus, cunctis motibus, cunctis distensionibus, cunctis verbis imponens silentium, usque ad ipsas portas Jerusalem cœlestis animum sublevat contemplantem. Tunc ille diu quæsitus, toties rogatus, tam ardentem desideratus, speciosus forma præ filiis hominum, quasi per cancellos prospiciens invitat ad oscula, *Surge*, inquit, *propèra, amica, et veni* (Cantic. ii, 12). Tunc ingrediens Jerusalem transit in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum

A Dei, in voce exultationis et confessionis. Tunc amplexus, tunc oscula; tunc canit, *Inveni quem diligit anima mea; tenui illum nec dimittam* (Cantic. iii, 4). Tunc in Jerusalem affluit deliciis, et fruitur bonis, et diem festum cum exultatione colit.

23. Obsecro itaque, fili charissime, memento mei cum bene tibi fuerit, ut suggeras dilecto tuo, Regi tuo, qui est in sancto, ut educat me de isto carcere, de his tenebris, de his vinculis, ut tandem aliquando respirem in prioris gaudii libertatem. Sentiam et ego quam magna multitudo dulcedinis illius quam abscondit timentibus se. Sed heu, heu, rara hora, et parva mora! felix qui triduo in his poterit commorari deliciis. In his tribus diebus triplicem contemplationis lucem non inconvenienter intelligo, quoniam quidquid de Deo poterit mens illuminata sentire, aut ad potentiam ejus, aut ad sapientiam, aut ad bonitatem credimus pertinere. Cernitur itaque Dominus Jesus aliquando fortis et potens in prælio, ut scias te, si dilexeris eum, contra mundum, contra diabolum, contra omnem principatum et potestatem, ejus dextera protegendum; cui resistere nemo potest, sub quo curvantur qui portant orbem: qui si tenuerit aquas, omnia siccabuntur; si emerit eas, subvertent terram.

24. Si igitur spiritus potestatem habens ascenderit super te, si stimulus acediæ exagitaverit, si aculeos diversarum passionum accenderit, si adversum te commoverit mundum, si inflammaverit persecutiones, si times, si trepidas, si per singula momenta vinci formidas, et ita ad Jesum tuum anxius curris, ploras, exponis pericula, opem flagitas; adhæret tibi quem diligis, in specie potentissimi regis, et secundum orationem sancti David apprehendet arma et sentum, et exsurget in adjutorium tibi (Psal. xxxiv, 2) : audiesque, *Ne timeas a facie eorum, quia ego tecum sum* (Jerem. i, 8). At 587 si secretorum cognitionem, vel questionis alicujus solutionem tibi desideras revelari; si mundanæ confusionis causas et rationes anxius admiraris; si moventur pedes tui, quia pacem peccatorum vides, qui in labore hominum non sunt, et cum hominibus non flagellantur; quæris diversorium ubi cum Jesu solus cum solo fabuleris, clamas cum Jeremia : *Justus quidem tu es, Domine, si disputem tecum. Verum tamen justa loquor ad te. Quare via impiorum prosperatur?* (Jerem. xii, 1.) Sic itaque quærenti aderit ille Magister, qui solus docet hominem scientiam, qui revelat oculos nostros, ut consideremus mirabilia de lege ejus, qui habet clavem sapientiæ, et aperit, et nemo claudit; claudit, et nemo aperit. Aderit autem in specie doctoris suavissimi, in cujus dextera ignea lex, ut te et legis cognitione illuminet, et charitate quæ ex legis meditatione procedit, inflammet. Porro in sinistra ejus virga æquitatis, virga regni sui, ut et quærentis præsumptionem arguat, et curiositatem compescat. Postremo, si hæc omnia etsi magna, etsi splendida, etsi sublimia, unius tamen osculi desiderio ac suavissimorum la-

biorum illius, uno tantum tactu fastidias, incipiasque querulis vocibus clamare cum propheta, *Quæsi vultum tuum, vultum tuum, Domine, requiram* (Psal. xxvi, 8); et illud : *Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris et deosculer te?* (Cantic. viii, 1.) veniet certe tibi in odorem unguentorum et aromatum, sicque cœleste et divinum quoddam tuæ menti imprimens osculum, omnia viscera tua ineffabili jucunditate perfundet, ut clamare delectet, *Diffusa est gratia in labiis tuis* (Psal. xlv, 3). Cum legem et Prophetas legis, animadvertente diligenter, et invenies has ipsas apparitiones et contemplationes multoties in figuris et ænigmatibus quibusdam designatas.

25. Sunt enim multa genera contemplationum ac spiritualium visionum, quæ tamen omnia, ut credo, vel ad Dei potentiam, vel sapientiam, vel benignitatem pertinere noscuntur. Nam si cogitetur Deus rerum omnium causa, quorundam ut sint, quorundam autem ut rationales, ac per hoc sapientiæ capaces sint multorumque ut bene sint : primum illud potentiæ, alterum sapientiæ, ultimum ascribitur bonitati. Potentiæ quippe est, quod sine ipso nulla creatura subsistit. Sapientiæ, quod sine ipso nulla doctrina instruit. Bonitatis, quod sine ipso nullius rei usus expedit. Apud ipsam secunda sunt omnia, cum nihil sit quo ejus turbari possit potentia. In ipso certa sunt omnia, cujus non potest falli sapientia. Ex ipso recta suat omnia cujus naturam nulla potest depravare malitia. Ergo in rerum creatione contemplamur ejus potentiam; in forma, sapientiam; bonitatem, in usu. Sane si in his quæ in carne gessit, eum contemplari malueris, hunc ipsum triduanæ lucis splendorem facile intueberis. Si jacentem in præsepio, si in brachiis vagientem, si pendentem ad ubera, si inter ulnas Simeonis parvulum oculis illuminatæ mentis aspexeris : bonitatis ejus opera admirare. Si vultum illum igneum, flagellum quoque de resticulis, vocemque terribilem, quibus vendentes et ementes in templo terruit, quibus evertit cathedras nummulariorum et æs effudit, quibus iusuper columbarum venditores ejecit, considerare delectat, tantæ virtutis potentiam expavesce. At si jucundum ducis insidias Scribarum et Phariseorum toties deprehensas, callidas eorum objectiones responsonum illius prudentia confutatas, oculata mente perspicere; sapientiæ ejus lucem clarius emicare persenties. Ita quoque potentiæ fuit quod fugavit dæmones, quod turbas pavit, quod calcavit maria, quod Lazarum vocavit de monumento : et tamen non minoris sapientiæ fuit, quod ut principes hujus mundi fallerentur, inter hæc divina miracula a diabolo se tentari permisit; quod velut egens esuriit, quod in navi dormivit, quod crucem moriturus ascendit.

26. Verum quia in bonitatis illius meditatione libentius immoraris, ingredi, quæso, domum Simonis pharisei : intueri attentius quam pio, quam suavi, quam jucundo, quam clementi vultu humi pro-

A stratam respicit peccatricem, quam compatiens sanctissimos illos penes penitentis lacrymis præbeat irrigandos et capillis, quos sibi haecenus superbia et lascivia vindicaverat, detergendos, 588 labiisque tot scelerum fœditate pollutis dulciter osculando. Osculare, osculare, o beata peccatrix, pedes dulcissimos, suavissimos, speciosissimos, quibus caput serpentis conteritur, ante quos antiquus hostis egreditur, quibus calcantur vitia, quibus omnis mundi hujus sternitur gloria, quibus superbiorum et sublimium colla mira virtute premuntur. Osculare, inquam, et felicibus labiis allambe vestigia, quæ nullus post te peccator exhorreat, nullus quantumlibet criminosis refugiat, nullus expavescat indignus. Osculare, complectere, stringe et Angelis et hominibus, adoranda vestigia, perfunde penitentiae et confessionis unguento, ut tota domus impleatur odore unguenti. Væ, væ tibi, o Phariseæ, cui est odor iste odor mortis in mortem; qui times alienis maculari peccatis, cum te tumor proprius deterius fœdusque commaculet. Nescis quam suave redoleat misericordiæ confessa miseræ peccatrici hujus miseria : quam dulce sapiat pietati confessio peccati : quam gratum sit illi sacrificium, cordis contritio : quam cito consumat peccatum ardens dilectio. Denique dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum (Luc. vii. 36-50).

27. Gratias tibi, o beatissima peccatrix : ostendisti mundo tutum satis peccatoribus locum : pedes scilicet Jesu, qui neminem spernunt, neminem rejiciunt, neminem repellunt, suscipiunt omnes, omnes admittunt. Ibi certe Æthiopissa mutat pellem suam : ibi pardus mutat varietatem suam; ibi solus Phariseus non expumat superbiam suam. Quid agis, o anima mea, o misera mea, o peccatrix mea! Habes certe ubi tuas lacrymas libes, ubi fœda oscula tua sacris oculis purges; ubi totum tuæ affectionis unguentum secure sine aliquo tactu vel motu vitii tentantis effundas. Quid dissimulas? Erumpite, o dulces lacrymæ; erumpite : cursum vestrum nullus impediatur. Rigate sacratissimas plantas Domini mei, Salvatoris mei, susceptoris mei. Non curo si quis Phariseus submurmuret; si me a suis sedibus arcedendum censeat : si fimbriæ suæ tactu indignum judicet; subsannet, irrideat, avertat oculos, contineat aures : nihilominus tuis inhærebo vestigiis, bone Jesu; meis stringam manibus; premam labiis, nec a lacrymis cessabo, velos oculis, donec audiam : *Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum*.

28. Est ergo dies prima, qua anima Deum sitiens in speculativis amœnitatibus quasi in Jerusalem commoratur, divinæ potentiæ contemplatio. Secunda, sapientiæ illius admiratio. Tertia, bonitatis et dulcedinis suavis præliatio. Ad primam pertinet justitia : ad secundam, scientia : ad tertiam vero, misericordia. Justitia terret, scientia docet, misericordia fovet. *Introibo*, inquit propheta, *in potentias Domini; Domine, memorabor justitiæ tuæ solius* (Psal. lxx, 16). Ecce justitia. *Incerta, ait, et occultata*

sapientiae tuae manifestasti mihi (Psal. l, 8). Ecce scientia. Quoniam melior est misericordia tua super vitam (Psal. lxxii, 4). Ecce misericordia. Et in prima die timor, qui ex justitiae consideratione procedit, animam purgat: in secunda purgatam sapientia illuminat: in tertia illuminatam bonitas dulcedinis suae infusione remunerat. Cernis, ni fallor, quam necessarium sit et utile, inter bonorum operum exercitia, per triduum hoc Jerosolymiticis frequentare delicias, in quibus timor administrat panem doloris; scientia, vinum exultationis; bonitas, lac consolationis. Scio te non mirari quod delicias dixerim, quibus dolorem non desse commemoravi, cum saepius expertus sis quod dolorem illum qui de casto timore procedit, omnibus hujus mundi deliciis mens compuncta praeponat. Et haec dicta pro modulo experientiae nostrae. Caeterum viri excellentioris meriti, et capacioris ingenii, animaeque purgatoris, in tribus subtiliora ac profundiora rimantur. In potentia scilicet Dei, profunda judicia: in sapientia, ejus secreta consilia: in bonitate, misericordiae ejus dona ineffabilia. Denique Paulus ingressus in potentias Domini, et abyssum judiciorum ejus expavescens: *O homo, inquit, tu quis es ut respondens Deo? nunquid dicit figmentum ei qui se finxit, Cur me fecisti sic?* (Rom. ix, 20.) Sed et thesaurus sapientiae ejus admirans exclamat: *O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei! quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles vias ejus* (Rom. xi, 33). Divitias quoque bonitatis ejus commemorans. *An divitias, inquit, bonitatis ejus contemnis?* (Rom. ii, 4.)

29. Post triduum igitur invenerunt eum in templo, haud dubium quin Maria et Joseph: altera Mater, alter Nutritius. Invenitur itaque spiritualis spiritualium contemplator, non in quolibet loco, sed in templo. Habet enim Jerusalem atrium, habet portas, habet et templum. Et atrium quidem aliquando patet etiam inimicis: portae autem patefiunt solis amicis: ingressus vero templi non indulgetur nisi perfectis. Igitur qui in temporalibus aeterna, in terrenis caelestia, in humanis divina, id est in creaturis Creatorem valet inspicere, quasi in atria caelestis Jerusalem introductus exsultet. Hucusque philosophi, quasi inimici, in atria intelligentiae suae vim poterant extendere, sicut dicit Apostolus: *Quod enim notum est Dei, manifestum est in illis. Invisibilia enim ipsius, a creatura mundi, per ea quae facta sunt, intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque virtus ejus et divinitas* (Rom. i, 19-20). Qui vero in Scripturis sanctis ablato velamine, revelata facie gloriam Dei poterit contemplari, de ingressu portarum Jerusalem gloriatur. At si pinguedinem intimae dilectionis, et tuae adipem affectionis, in cordis ara caelestis desiderii flamma succenderit, et ascenderit fumus aromatum de fragrantia orationis, sicque oculus mentis in ipsa caeli secreta radium porrexerit, et cordis quoque palato illius di-

vine dilectionis felix tactus sapuerit; cum holocausto gratissimo templum Jerusalem frequentasti.

30. Sed anima sancta in his deliciis commorante dolet mater et nutritius, conquerantur, et quaerunt; inventum tandem Jesum, et levi increpatione castigatum reducant ad Nazareth. Haec maxime viris spiritualibus congrunt, quibus dispensatio verbi Dei, vel animarum cura commissa est. Porro nutritium nostrum nihil libentius dixerim, quam Spiritum sanctum: matrem vero nil rectius quam charitatem. Hinc fovent et promovent, pascunt et nutriunt, et geminae affectionis, Dei videlicet et proximi, lacte reficiunt. Hi nos in studiis sanctis, quasi in Nazareth, tenent et sustinent: hi nos consolantur in tristibus; hi in dubiis consulunt: hi fessos roborant; hi sanant contritos corde, et alligant contritiones eorum. Horum auxilio de Nazareth transimus in Jerusalem, de labore ad requiem de fructu bonae actionis ad secreta contemplationis. Hi nobis aeterna lege praescribunt, ut pro cura proximi non negligamus ex toto contemplationem Dei: nec rursus pro deliciis contemplationis curam proximi omittamus. Unde non immerito, si quieti plus quam oportet indulgemus, quasi de nobis charitas fraterna conqueritur, nec gratam habet nostram in Jerusalem commorationem, si aliis, quos nostra sollicitudine prospicit, senserit imminere ex nostra [al. nimia] quiete perniciem. Plerumque enim nobis vel secretis meditationibus, vel privatis orationibus postposita omni actione intentis, si, plus quam subditis expedit, immoremur in mediis deliciis, spiritu nimirum operante, et charitate suggerente; subito venit in mentem memoria infirmorum, ut illum cogitemus contristatum expectare a paternis visceribus consolationem; alterum tentatum explorare, quando procedens in publicum pater aliquod ei afferat suo sermone solamen; illum irae stimulis agitatam, quando non habet ubi conceptum virus confessione salubri evaporet, adversus patrem submurmurare; alterum aediae spiritu victum, ut inveniat cui loquatur, quem consulat, huc illucque discurrere. Tali itaque suggestu progressi ex paternis cordibus, quia increpantem audimus matrem charitatem: *Fili, quid fecisti nobis sic? Ego et pater tuus dolentes quaerebamus te.* Nec injuria dicimus Spiritum sanctum, vel charitatem in sanctis, etsi adhuc minus perfectis, aut dolere aut conqueri; cum ipse Spiritus gemitibus innarrabilibus interpellat pro nobis (Rom. viii, 26), qui et loqui, et contristari, et caetera talia agere in sanctis consuevit.

31. Quod si contra hujusmodi necessitates, amator quietis in ipsius animae affectibus murmuret dicens, *Nonne in his quae Patris mei sunt, oportet me esse?* nihilominus considerans spiritus rationalis, quod ideo Christus mortuus est, ut qui vivit, non sibi vivat; descendit cum eis, et est subditus illis. Secure descendit cum tali nutritio, 590 et cum tali matre descendit. Feliciter descendit, qui Spiritu Dei actus charitative inferioribus condescendit. Descendam

libens his ducibus etiam in Aegyptum: tantum si ducunt, reducant; si cogunt descendere, et reascendere faciant. Libenter subdar talibus magistris; libens supponam humeros oneri quod imposuerint; libens suscipiam jugum, cui me subdiderint, sciens quia jugum eorum suave est, et onus eorum leve. Sed et tibi, fili mi (licet a talibus curis liberum adhuc sub alis suis Christus abscondat, quod praelatis incumbit facere, ne subditi periclitentur), hoc ipsum expedit providere, ne socii scandalizentur. Illi necessitates quandoque praepouunt contemplationis deliciis: tu eas non praeponas unitati et paci congregationis. Praecipue haec ipsa spiritualium vicissitudinum tempora, quando videlicet vel descendas ad Nazareth, vel ascendas in Jerusalem, nunquam

solus, id est propriae voluntatis arbitrio, sed semper seniorum distigue consilio.

32. Ecce habes, fili charissime, quod petiisti, licet tuo desiderio, tuo affectui, tuaeque expectationi nihil dignum, voluntatis tamen meae, aut qualiscunque conatus aliquod, ni fallor, indicium. Scias igitur, quod non tam evangelicam lectionem exponere, quam ex ea aliqua meditationum semina, sicut rogasti, elicere curavimus: et legentibus evocamenta devotionum ex hujus serie lectionis evangelicae composuimus, ipsius adjuvante gratia, de cujus loquimur infantia, qui plenus est virtute et gratia et sapientia, Jesus Christus Dominus noster, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

SERMO IN DOMINICA PALMARUM.

Christi in Jerusalem ingressus mysticae expositiones (Matth. xxi, 1-9).

Hunc sermonem, ex abbacia Marchianensi erutum, Guilielmus Estius censuit tam stylo et conditione, quam pietate Bernardum referre: quamvis (ne quid de stylo dicamus) inserie sermonum de tempore in manuscriptis omnibus desideretur.

1. Redemptor noster, fratres charissimi, Dominus noster Jesus quem Pater ad salutarem victimam misit in mundum, cum tempus instaret quando moreretur, praesentem, ut scitis, exhibere se voluit in loco ubi moreretur; sicut autem venit ut moreretur, sic praevit ubi, et quando, et quo mortis genere moreretur, praescriptum coram se habens ab aeterno mortis suae genus, locum et tempus. Haec autem tria erant, Jerosolyma, Pascha, et Crux. Nam si de loco quaeris, in Jerosolyma mortuus est: si de genere, morte crucis: si vero de tempore, instante tempore paschalis solemnitatis. Ut autem vos satis legendo et audiendo didicistis, iniqui eum Judaei, aliquando et aliter, et alibi, et antea perimere voluerunt. Nam quando eum duxerunt ut praecipitarent, ubi et transiens per medium illorum ibat, nec ad Jerusalem venerunt, nec Pascha expectaverunt, nec crucem quaesierunt, sed in perimendo eum nequaquam vel modum, vel locum mutare, nequaquam tempus praecipitare seu differre valuerunt. Venit itaque hodierna die Jerosolymam, ante quinque videlicet dies Paschae, illo se insinuans agno praefigurato, qui decima quarta die mensis verni ad vesperam immolandus, decima quidem ejusdem mensis die tolli, et usque ad praedictum terminum jubebatur servari (Exod. xii).

2. De hoc adventu ejus ad Jerusalem multi ante nos multa dixerunt: quae quia nos vera atque catholica esse cognoscimus, dignum est ut nostro ea silentio approbemus. Et communis quidem sensus est, quod ejus in Jerusalem ingressus, ipsius est ad Ecclesiam adventus: duo discipuli asinam

solventes et pullum, atque ad Jesum ducentes, duo sunt praedicatorum ordines, quorum unus in circumcissionem, alter in praeputium est missus, utrumque populum et peccatorum funibus absolventes, et ad agnitionem verae fidei perducentes. Vestimenta jumento imposita, sacramenta sunt fidei populo christiano commissa, super quod sedet Jesus, quia per fidem in 591 cordibus eorum habitat Christus. Plurima autem turba, quae sternerat vestimenta sua in via, multitudo est martyrum sanctorum, corpora sua ad initiationem Christi opponentium ad supplicia. Ramos de arboribus caedentes, doctores sunt, catholice ex Libris sanctis sententias extrahentes. *Qui praecipiant et qui sequebantur, clamabant, Hosanna*; qui unam eandem confitentur fidem christianam, et populus Judaicus in eadem fide praecedens, et gentilis subsequens. Et quidem sensus hic per omnia approbandus est quia, sanus, et plene catholicus est. Verum nos istum approbantes, alium non autem alienum in hoc sancto Evangelio perquiramus, et sensus in eo moralis medullam perscrutantes, ad aedificationem morum ministerium linguae nostrae convertamus.

3. Ego puto quod quotidie Dominus appropinquat Jerusalem veniens Bethphage, et Bethaniae ad montem Oliveti, mittens in castellum quod contra eos est duos discipulos qui ad eum perducant, super quod sedeat, jumentum, sed spiritualiter. Spiritus enim ante faciem nostram Christus Dominus, etsi cognovimus Christum secundum carnem, sed jam nunc non novimus (II Cor. v, 16). Proinde quaeren-